

USNESENÍ

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dany Mazákové a soudců Mgr. Ondřeje Rotta a Mgr. Olgy Mičanové ve věci

žalobkyně: [REDAKCE], narozená [REDAKCE]
bytem [REDAKCE], [REDAKCE]
zastoupená advokátem JUDr. Jaromírem Jeřábkem
sídlem Staré náměstí 67, 516 01 Rychnov nad Kněžnou

proti

žalovanému: [REDAKCE], narozený [REDAKCE]
bytem [REDAKCE], [REDAKCE]
zastoupený advokátkou JUDr. Šárkou Veskovou
sídlem Brněnská 300/31, 500 06 Hradec Králové

o zaplacení 157 692 Kč s příslušenstvím

k odvolání žalobkyně proti rozsudku Okresního soudu v Rychnově nad Kněžnou ze dne 15. června 2021 č. j. 13 C 186/2020-142

takto:

Rozsudek okresního soudu se **zrušuje** a věc se **vrací** okresnímu soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Okresní soud v záhlaví uvedeným rozsudkem zamítl žalobu, kterou se žalobkyně domáhala po žalovaném zaplacení 157 692 Kč s 9 % úrokem z prodlení od 12. 9. 2018 do zaplacení (výrok I) a žalobkyni uložil nahradit žalovanému náklady řízení 106 614,75 Kč (výrok II).

Okresní soud tak rozhodl o návrhu žalobkyně na zaplacení žalovaného peněžitého plnění, jehož se žalobkyně domáhala s odůvodněním, že za žalovaného zaplatila bez právního důvodu faktury za stavební materiál pro zhotovení fasády na domu, který je ve vlastnictví žalovaného (v celkovém objemu ve výši žalobního žádání). Žalobkyně tvrdila, že tím vzniklo žalovanému bezdůvodné obohacení, jehož vydání se proto domáhá. Žalovaný, který s žalobou nesouhlasil, namítal, že peníze na účtu žalobkyně, které byly použity na úhradu materiálu, použitého na fasádu jeho domu, nebyly ve vlastnictví žalobkyně, a tudíž se na její úkor nemohl obohatit.

Okresní soud na základě provedených důkazů a nesporných tvrzení účastníků zjistil, že žalobkyně a její tehdejší manžel [REDAKCE] (syn žalovaného) společně užívali od začátku roku 2017 až do rozvodu svého manželství dům čp. [REDAKCE] v [REDAKCE], který je ve výlučném vlastnictví žalovaného. V roce 2017 byla na tomto domě zhotovena fasáda. Cena materiálu, který byl použit na tyto stavební práce, byla uhrazena platbou z bankovního účtu, vedeného na jméno žalobkyně (proplacením faktur, znějících buď na jméno žalobkyně, nebo na jméno žalovaného). Současně však okresní soud na základě provedeného dokazování dovodil, že je vyloučeno, aby finanční prostředky, které byly uloženy na účtu žalobkyně, a jež byly použity na úhradu uvedených faktur, byly ve vlastnictví žalobkyně. Tento závěr okresní soud dovodil z toho, že

z provedených důkazů podle něj vyplynulo, že žalobkyně ani její tehdejší manžel v rozhodném období roku 2017 neměli, z čeho by naspořili peníze na pokrytí nákladů na pořízení stavebního materiálu. Okresní soud vyšel z toho, že žalobkyně a její manžel byli za trvání manželství stěží schopni obstarat si peníze pouze na svoji obživu a nemohli tak sami naspořit peníze na úhradu nákladů na fasádu domu. Z výpisů z účtu žalobkyně okresní soud učinil závěr, že na tomto účtu se v roce 2017 nenacházel žádný větší účetní zůstatek, a že pokud docházelo k úhradě faktur z peněz na účtu, byl na účet žalobkyně před provedením platby proveden vklad peněz ve výši, který úhradu umožňoval. Okresní soud uzavřel, že z výpisů z účtu není zřejmé, jak a kdo takové vklady provedl, neboť se vždy jednalo o vklady hotovosti na účet prostřednictvím pokladny.

Okresní soud dospěl k závěru, že žalobkyně neprokázala, že finanční prostředky, které byly z jejího účtu poukázány na úhradu jednotlivých faktur spojených se zhotovením fasády, byly ve vlastnictví žalobkyně. Okresní soud uzavřel, že dle provedených důkazů nemohla žalobkyně (ani její manžel) tyto peníze sama vydělat a neprokázala ani to, že by tyto peníze nabyla jako dar. Dospěl k závěru, že za situace, kdy se nemohlo jednat o peněžní prostředky ve vlastnictví žalobkyně či jejího tehdejšího manžela, je zřejmé, že tyto prostředky musely být poskytnuty někým jiným. Učinil úvahu, že peníze mohly být poskytnuty buď rodiči žalobkyně, případně rodinnými příslušníky manžela žalobkyně, avšak protože žalobkyně ani po poučení ve smyslu § 118 odst. 3 o. s. ř. neprokázala, že se jednalo o její vlastnictví, nemohla se svojí žalobou úspěš. Protože okresní soud uzavřel, že nárok žalobkyně není důvodný, nezabýval se procesní obranou žalovaného, který v řízení uplatnil námitku započtení své pohledávky vůči žalobkyni z titulu nároku na vydání bezdůvodného obohacení za užívání předmětného domu čp. ■■■ žalobkyni a jejím manželem v období let 2012 až 2019.

Proti rozsudku podala žalobkyně odvolání. Sporovala závěr okresního soudu, že v rozhodném období nevydělávala tolik, aby na svém účtu mohla naspořit peníze na úhradu nákladů na zhotovení fasády. Tvrdila, že její manžel tehdy vydělával více, než jak bylo tvrzeno. Namítala, že okresní soud zcela pominul důkazy, ze kterých vyplývá, že její manžel měl několik bankovních účtů, a že z jednoho z těchto účtů dne 17. 1. 2018 vybral 12 400 Euro, takže je zřejmé, že vydělával více peněz, než jak tvrdil žalovaný. Vytkla okresnímu soudu, že po ní požadoval prokázání tvrzení, že peníze na jejím účtu patřily jí, namísto toho, aby vedl žalovaného k prokázání jeho tvrzení, že tyto peníze nebyly její. Žalobkyně navrhla, aby odvolací soud rozsudek okresního soudu změnil a žalobě v celém rozsahu vyhověl nebo aby jej zrušil a věc vrátil okresnímu soudu k novému rozhodnutí.

Žalovaný navrhl rozsudek okresního soudu jako věcně správný potvrdit.

Odvolací soud poté, co zjistil, že odvolání podala oprávněná osoba a včas, že odvolání je přípustné a obsahovalo všechny zákonem předepsané náležitosti (§ 42 odst. 4, § 201, § 204, § 205 odst. 1 o. s. ř.), přezkoumal rozsudek okresního soudu a řízení předcházející a shledal, že odvolání je důvodné. Současně odvolací soud dospěl k závěru, že doposud nejsou splněny předpoklady pro potvrzení či změnu rozsudku.

Žalobkyni je třeba přisvědčit, že okresní soud nesprávně posoudil, že je to žalobkyně, koho stíhá důkazní břemeno k tvrzení, že peníze na jejím bankovním účtu jsou jejím vlastnictvím. Při posouzení otázky, komu náleží peněžní prostředky uložené na bankovním účtu, je třeba vycházet ze stávající judikatury, která se s touto otázkou již vypořádala. Nejvyšší soud vyslovil a odůvodnil závěr, že peněžní prostředky na účtu vedeném peněžním ústavem na základě smlouvy o běžném účtu nebo na základě smlouvy o vkladovém účtu nejsou v majetku majitele účtu, v jehož prospěch byl tento účet zřízen, nýbrž v majetku peněžního ústavu. Oprávnění majitele účtu, jakož i osob majících k účtu dispoziční oprávnění, spočívající v tom, aby na základě jeho příkazu byly vyplaceny peněžní prostředky z účtu u peněžního ústavu, představuje proto pouze pohledávku z účtu u peněžního ústavu (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. 11. 2004 sp. zn. 35 Odo 801/2002). Nejvyšší soud se přitom vyslovil, že uvedený právní názor je

aplikovatelný i za účinnosti stávajícího občanského zákoníku (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 9. 2020 sp. zn. 22 Cdo 1036/2020).

Jinými slovy řečeno, jestliže žalobkyně dala bance příkaz, aby z bankovního účtu, který je veden na její jméno a ke kterému jí náleží dispoziční práva, byla uhrazena kupní cena stavebního materiálu, uplatnila tím svoji pohledávku vůči bankovnímu ústavu a realizací této pohledávky splnila dluh z kupní smlouvy. V případě, že by kupní smlouva byla uzavřena jinou osobou, než žalobkyní (a tedy povinnost uhradit kupní cenu by stíhala nikoli žalobkyni ale třetí osobu), tak potom by žalobkyně realizací své pohledávky splnila za jiného povinnost uhradit kupní cenu (tedy by za jiného plnila to, co po právu měl plnit sám) a tím by se takový kupující na úkor žalobkyně bezdůvodně obohatil. V případě, že by kupní smlouvu ohledně stavebního materiálu uzavřela sama žalobkyně, potom by uplatněnou pohledávkou u banky splnila svoji povinnost z kupní smlouvy.

Se zřetelem k výše uvedenému je nesprávný závěr okresního soudu, že za situace, kdy z důkazů není možné učinit závěr, kdo vložil na účet žalobkyně peníze, které byly následně použity na úhradu předmětných faktur, a z jakých prostředků tyto peníze pocházely, se zcela jistě nemohlo jednat o prostředky, které byly ve vlastnictví žalobkyně či součástí společného jmění manželů žalobkyně a jejího tehdejšího manžela (dále též „SJM“). Právní závěr okresního soudu neobstojí, a protože dokazování je třeba doplnit a rozsah tohoto dokazování přesahuje rámec odvolacího řízení, odvolacímu soudu nezbylo než přezkoumávaný rozsudek zrušit a věc vrátit okresnímu soudu k dalšímu řízení (§ 213 odst. 4, § 219a odst. 2 o. s. ř., § 221 odst. 1 písm. a/ o. s. ř.).

Žalovaný při odvolacím jednání zopakoval a upřesnil tvrzení, že jeho syn [REDAKCE] daroval výlučně jeho druhému synovi [REDAKCE] (bývalému manželovi žalobkyně) 300 000 Kč, a ten z těchto prostředků vždy, když přišla faktura na zaplacení materiálu na zhotovení fasády, dal žalobkyni (své tehdejší manželce) peníze, aby je vložila na svůj účet a danou fakturu z těchto peněz proplatila. Žalobkyně však toto tvrzení popírá, a je proto na žalovaném, aby bez pochybností takové tvrzení prokázal. O tom bude muset okresní soud žalovaného poučit a vést k tomu dokazování.

Na okresním soudu v dalším řízení rovněž bude, aby objasnil, jaký materiál byl žalobkyní proplacen, respektive kdo byl účastníkem kupní smlouvy na straně kupujícího a koho stíhala povinnost hradit kupní cenu dodaného stavebního materiálu. Až na základě vyřešení této předběžné otázky bude moci znovu posoudit, zda došlo k bezdůvodnému obohacení na úkor žalobkyně a pokud ano, v čí prospěch takové bezdůvodné obohacení plynulo. Při tom bude okresní soud žalobkyni rovněž vést k tomu, aby upřesnila svá tvrzení. Žalobkyně totiž dosud přesněji nevysvětlila, co jí vedlo k tomu, aby faktury proplácela, jestliže současně tvrdí, že tak činila ve prospěch žalovaného. Teprve až na výzvu odvolacího soudu žalobkyně bez podrobnějšího zdůvodnění zmínila, že byla ochotna faktury proplatit s tím, že bude moci v domě bydlet, pokud ale nyní nemůže v domě bydlet, chce peníze vrátit.

Okresní soud následně posoudí kompenzační námitkou žalovaného a v rámci toho bude zkoumat, z jakého titulu žalobkyně se svým tehdejším manželem nemovitostí žalovaného užívala a proč případně se žalovaný nedomáhal toho, aby tyto nemovitosti žalobkyně s manželem vyklidili.

Okresní soud se v závislosti na průběhu dokazování vypořádá i s obranu žalovaného, který tvrdí, že přiznání žalobního žádání by s ohledem na užívání nemovitostí žalobkyní bylo v rozporu s dobrými mravy.

V novém rozhodnutí o věci samé okresní soud neopomene rozhodnout i o náhradě nákladů odvolacího řízení (§ 224 odst. 3 o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí není dovolání přípustné.

Hradec Králové 23. listopadu 2021

JUDr. Dana Mazáková v. r.
předsedkyně senátu